

Ohjeet kunnallisvalituksen ja oikaisuvaatimuksen tekemiseen

Muutoksenhaun kohteena voivat yleensä olla kunnan ja kuntayhtymän viranomaisen lopulliset päätökset eli päätökset, joilla asia on kunnassa ratkaistu tai oikaisuvaatimus on jätetty tutkimatta

Kunnan palveluksessa on kunnallisia viranhaltijoita, jotka ovat virkasuhteessa kuntaan. Virkasuhde puolestaan merkitsee julkisoikeudellista palvelussuhdetta. Työnantajan roolissa on kunta ja viranhaltija puolestaan on työn suorittajana. Niitä, joilla on palvelussuhde valtioon, kutsutaan virkamiehiksi

OIKAISUVAATIMUS

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä kunnanhallituksen ja lautakunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

VALITUSVIRANOMAINEN JA VALITUSPERUSTEET

Siinä missä kunnallisvalitus tehdään hallinto-oikeudelle, tehdään oikaisuvaatimus päätöksen tehneelle toimielimelle. Jos päätöksen on tehnyt kuntien yhteinen toimielin tai kuntayhtymän viranomainen, oikaisuvaatimus tulee tehdä päätöksen tehneelle elimelle.

Jos kunnanhallitus on ottanut käsiteltäväkseen lautakunnan, sen jaoston tai niiden alaisen viranomaisen päätäntävaltaan kuuluvan asian käsiteltäväkseen, on päätöksestä tehtävä oikaisuvaatimus tehtävä kunnanhallitukselle.

Kuten kunnallisvalituksessa, oikaisuvaatimuksen voi tehdä laillisuusperustein, mutta myös tarkoituksenmukaisuusperustein. Tarkoituksenmukaisuusperusteilla tarkoitetaan että julkisen hallinnon on pyrittävä toteuttamaan tehtävänsä mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

VALITUSOIKEUS

Valitusoikeus on asianosaisella sekä kunnan jäsenellä. Kunnan jäsenenä voidaan pitää:

1. Kunnan asukasta,
2. Yhteisöä, säätiötä tai laitosta, jonka kotipaikka on kunnassa sekä
3. Se joka hallitsee tai omistaa kiinteää omaisuutta kunnassa.

Yhteisöjä ovat esimerkiksi; seurakunnat, kuntayhtymät, osakeyhtiöt, osuuskunnat ja yhdistykset. Tällaisten yhteisöjen kotipaikka määräytyy yleensä säännöissä, perussopimuksissa tai yhtiöjärjestyksessä.

Kuntien yhteisten toimielimien päätöksestä voi valituksen tehdä asianosainen, sopimuksen osallinen kunta ja sen jäsen.

Kuntayhtymän päätöksestä valituksen voi tehdä asianosainen, kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen.

VALITUSAIKA

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän sisällä päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaiselle lähetetään kirjeitse pöytäkirjaote jossa päätös on tehty ja valitusohjeet. Kirjeen katsotaan tulleen tiedoksi asianosaiselle seitsemän päivää lähetyksestä, ellei muuta näytetä. Tiedoksianto voidaan antaa myös sähköisesti jos asianosainen on antanut siihen suostumuksensa. Sähköinen tiedoksianto katsotaan saapuneen asianosaiselle tiedoksi kolmantena päivänä lähettämisen jälkeen, ellei muuta näytetä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on asianosainen vaikka hän olisi tehnyt oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenenä, joten oikaisuvaatimukseen annettu päätös valitusosoituksineen annetaan oikaisuvaatimuksen tekijälle tiedoksi kirjeellä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätös tiedoksi, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäville.

Muutoksenhakuajoissa on otettava huomioon määräaikalain säännöksiä, jotka vaikuttavat määräaikapäivän laskemiseen. Seuraavat määräaikasäännökset on otettava huomioon:

- Sitä päivää, jolloin muutoksenhaku aika katsotaan alkaneeksi, ei lueta määräaikaan(2§).
- Jos viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto, arki-lauantai, muutoksenhaku hakemuksen saa tehdä vielä seuraavana arkipäivä tämän jälkeen(5§).
- Muutoksenhaku hakemus on tehtävä määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston sulkemista(6§).

OIKAISUVAATIMUSKELPOISUUS

Oikaisuvaatimusta ei voi tehdä päätöksestä, joka koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa. Valmisteltavasta asiasta ei ole tehty vielä päätöstä ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen oikaisuvaatimusaika on jo päättynyt.

KUNNALLISVALITUS

Kunnallisvalitus on ensisijainen muutoksenhaku keino kunnan valtuuston ja kuntayhtymän ylimmän tai ainoan

toimielimen tekemään päätökseen. Näiden toimielimien päätöksistä ei voi tehdä kuntalain mukaista oikaisuvaatimusta.

VALITUSVIRANOMAINEN JA VALITUSPERUSTEET

Kunnallisvalitus tehdään hallinto-oikeudelle. Hallinto-oikeuden päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusperusteet ovat laillisuusperusteita, joiden perusteella voi kunnallisvalituksen tehdä. Kunnallisvalituksen valitusperusteita ovat:

- Päätös on tehty virheellisessä järjestyksessä.
- Päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimiltansa
- Päätös on muuten lainvastainen
- Valittajan tulee esittää valitusperusteet ennen valitusajan päättymistä. Valittaja ei voi antaa uusia perusteluja valitusajan jälkeen, mutta aikaisemmin annettuja perusteluja ja tietoja voi täydentää.

VALITUSOIKEUS

Kunnallisvalituksen voi tehdä kunnanjäsen tai asianosainen.

Kunnanjäsenenä voidaan pitää 1. *Kunnan asukasta*, 2. *Yhteisöä, säätiötä tai laitosta, jonka kotipaikka on kunnassa* sekä 3. *Se joka hallitsee tai omistaa kiinteää omaisuutta kunnassa*.

Yhteisöjä ovat esimerkiksi; seurakunnat, kuntayhtymät, osakeyhtiöt, osuuskunnat ja yhdistykset. Tällaisten yhteisöjen kotipaikka määräytyy yleensä säännöissä, perussopimuksissa tai yhtiöjärjestyksessä.

Kuntien yhteisten toimielimien päätöksestä voi valituksen tehdä asianosainen, sopimuksen osallinen kunta ja sen jäsen.

Kuntayhtymän päätöksestä valituksen voi tehdä asianosainen, kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen.

VALITUSAIKA

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän sisällä päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaiselle lähetetään kirjeitse pöytäkirjaote jossa päätös on tehty ja valitusohjeet. Kirjeen katsotaan tulleen tiedoksi asianosaiselle seitsemän päivää lähetyksestä, ellei muuta näytetä. Tiedoksianto voidaan antaa myös

sähköisesti jos asianosainen on antanut siihen suostumuksensa. Sähköinen tiedoksianto katsotaan saapuneen asianosaiselle tiedoksi kolmantena päivänä lähettämisen jälkeen, ellei muuta näytetä. Muutoksenhakuajoissa on otettava huomioon määräaikalain säännöksiä, jotka vaikuttavat määräaikapäivän laskemiseen. Seuraavat määräaikasäännökset on otettava huomioon:

- Sitä päivää, jolloin muutoksenhaku aika katsotaan alkaneeksi, ei lueta määrääkaikaan(2§).
- Jos viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto, arki-lauantai, muutoksenhaku hakemuksen saa tehdä vielä seuraavana arkipäivä tämän jälkeen(5§).
- Muutoksenhaku hakemus on tehtävä määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston sulkemista(6§).

VALITUSKELPOISUUS

Kunnallisvalitusta ei voi tehdä päätöksestä, joka koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa. Valmisteltavasta asiasta ei ole tehty vielä päätöstä ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen oikaisuvaatimusaika on jo päättynyt.

KUNNAN TOIMIELIMET

Perustuslain 121 §:n mukaan kunnan hallinto perustuu kunnan asukkaiden itsehallintoon. Kunnan ylin toimielin, valtuusto, saa valtuutensa kuntalaisilta kunnallisvaaleissa.

Valtuusto päättää, mitä toimielimiä kunnassa on ja miten toimivalta ja tehtävät jaetaan kunnan viranomaisten kesken.

Kuntalain 17 §:ssä määritellään, että kuntalain mukaisia toimielimiä ovat

- **valtuusto**
- **kunnanhallitus ja sen jaostot**
- **lautakunnat ja niiden jaostot**
- **johtokunnat ja niiden jaostot**
- **sekä toimikunnat.**

Toimielimellä tarkoitetaan siis kuntalaisia monijäsenistä kunnan viranomaista.

Jokaisessa kunnassa on kuntalain mukaan oltava **hallintosääntö**, jossa annetaan tarpeelliset määräykset kunnan hallinto- ja päätöksentekomenettelystä. Kunnan johtosäännössä määrätään toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallasta.

Valtuusto voi vapaasti päättää toimielimen koosta.

VALTUUSTO

Perustuslain 121 §:n mukaan kunnan hallinto perustuu kunnan asukkaiden itsehallintoon. Kunnan ylin toimielin, valtuusto, saa valtuutensa kuntalaisilta kunnallisvaaleissa.

Valtuusto päättää, mitä toimielimiä kunnassa on ja miten toimivalta ja tehtävät jaetaan kunnan viranomaisten kesken. Kunnan ylimmällä toimielimellä, valtuustolla, on yleinen toimivalta päättää kunnan asukkaiden yhteisistä asioista. Päätösvalta kuuluu valtuustolle, jollei erikseen ole toisin säädetty tai jollei valtuusto ole itse siirtänyt toimivaltaansa kunnan muille viranomaisille vahvistamallaan hallintosäännöllä.

Valtuuston tehtävät on määritelty kuntalain 13 §:ssä. Näitä tehtäviä se ei voi siirtää muiden päätettäväksi.

Valtuuston tehtäviin kuuluu (mm.)

- päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista
- päättää hallinnon järjestämisen perusteista
- päättää talouden ja rahoituksen perusteista sekä hyväksyä talousarvio
- päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista
- valita jäsenet kunnan toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä
- päättää luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista
- valita tilintarkastajat
- hyväksyä tilinpäätös ja päättää vastuuvapaudesta
- sekä päättää muista valtuuston päätettäväksi säädettyistä ja määrätyistä asioista

Valtuuston jäsenet ja varajäsenet valitaan kunnallisvaaleissa vaalivuotta seuraaviksi neljäksi kalenterivuodeksi.

Valtuutettuja valitaan kunnan asukasluvun mukaisesti kuntalain 10 §:n mukaisesti.

KUNNANHALLITUS

Kunnanvaltuustolla on kokonaisvastuu kunnan toiminnasta, kun taas **kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta**. Kunnanhallitus vastaa myös **valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta**. Kunnanhallitus **valvoo kunnan etua** ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, **edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa**.

LAUTAKUNNAT

Valtuusto päättää mitä lautakuntia kunnassa on ja niiden jäsenmäärästä ja toimivallasta. Lautakunnilla voi olla jaostoja. Lautakuntien jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi

LUOTTAMUSHENKILÖT

Luottamushenkilöksi valittavan on täytettävä kuntalaissa säädetyt yleisen vaalikelpoisuuden edellytykset. Lisäksi kuntalaissa säädetään toimielinkohtaisista vaalikelpoisuuden rajoituksista eli erityisestä vaalikelpoisuudesta.

Tunnusmerkkejä

Luottamustoimen tunnusmerkkejä ovat

- pakollisuus, erottamattomuus, määräaikaisuus, vaalikelpoisuus, virkavastuu ja poliittinen vastuu.

Kuka on kunnan luottamushenkilö?

Kunnan luottamushenkilöt määritellään kuntalaissa. Kuntalain mukaan kunnan luottamushenkilöitä ovat

- valtuutetut ja varavaltuutetut
- kunnan toimielimiin valitut jäsenet ja varajäsenet
- kunnan kuntayhtymän toimielimiin valitsevat jäsenet ja varajäsenet sekä
- muut kunnan luottamustoimiin valitut henkilöt.

PÄÄTÖKSENTEKO KUNNASSA

Päätöksentekomenettelyä kunnassa säätelee pääosin kuntalaki ja hallintolaki, sekä perustuslaki. Eri hallinnonaloilla on lisäksi lukuisia omia menettelyä koskevia säännöksiä.

Kunnan päätöksentekomenettely voidaan jakaa viiteen eri vaiheeseen:

- vireilletuloon,
- valmisteluun,
- päätöksentekoon,
- tiedoksiantoon ja
- täytäntöönpanoon.

Viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Asianosaiselle on varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta ja antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Kunnanhallitus valmistelee valtuustoasiat

Kuntalain 55 §:n mukaan valtuusto voi käsitellä asian, joka on mainittu kokouskutsussa ja joka on valmisteltu. Kokouskutsussa mainitsemattoman, mutta valmistellun asian valtuusto voi ottaa käsiteltäväkseen ja ratkaistavakseen yksinkertaisella enemmistöllä. Edellytyksenä on tällöin kuitenkin asian kiireellisyys

Muissa toimielimissä asiat valmistellaan toimielimen ratkaistavaksi esittelijän johdolla. Esittelijä vastaa valmistelun asianmukaisesta suorittamisesta ja on valmistelun perusteella velvollinen tekemään asiassa toimielimelle päätösehdotuksen.